

Ambitiös tävling med fräscha idéer för utveckling av Helsingforsregionen

Enligt juryn för idétävlingen Greater Helsinki Vision 2050 visade sig tävlingsuppdraget vara en utmaning och de bästa förslagen innehöll innovativa och fräscha idéer för utveckling av Helsingforsregionen. Målet var att hitta nya och fördomsfria lösningar för utveckling av boendet, markanvändningen och trafiken i regionen.

Folkmängden i Helsingforsregionen ökar under de kommande 50 åren från 1,3 miljoner till 2 miljoner. Mängden nybyggande som behövs är så stor att det är möjligt att utveckla totalstrukturen i regionen på ett sätt som stärker regionens ställning och konkurrensförmåga som ett ledande kultur- och teknologicentrum och som ett attraktivt område för boende och affärsverksamhet i Östersjöområdet.

Tävlingen arrangerades av de 14 städerna och kommunerna i Helsingforsregionen, dvs. Helsingfors, Esbo, Vanda, Grankulla, Kervo, Tusby, Träskända, Nurmijärvi, Mäntsälä, Borgnäs, Hyvinge, Kyrkslätt, Vichtis och Sibbo, tillsammans med miljöministeriet. Det var fråga om en öppen internationell planeringstävling, som också internationellt sett var exceptionellt omfattande när det gäller målsättningen, planeringsområdets storlek och prissumman. Huvudpriset uppgick till 160 000 euro och inalles delas över en halv miljon euro ut i prispengar. Antalet godkända förslag blev 86.

Ordförande för juryn var biträdande stadsdirektör Pekka Korpinen. Finlands Arkitektförbund Safa hade till fackdomare utsett professor Helka-Liisa Hentilä och professor Trevor Harris. Som utländsk medlem i juryn fungerade professor Peter Ache.

Klimatförändringen och åldrandet megatrender

Till de centrala megatrender som lyftes fram i tävlingsarbetena och som bör beaktas vid planeringen av metropolområdet hör bl.a. klimatförändringen, den åldrande befolkningen, den ökande hälso- och miljömedvetenheten, den etiska konsumtionen, den ökande mångfalden och individualismen i levnadssätten, den förändrade karaktären hos lönearbetet och den ökande arbetsrelaterade rörligheten.

Som metropolområdets (Greater Helsinki Region) globala roll föreslogs oftast ställningen som knutpunkt för Asienflyg. Också S:t Petersburgs och hela Rysslands starkare ställning sågs som en möjlighet. Metropolområdet positionerades i vissa fall rent av som ett lyckoland inom S:t Petersburgs inpendlingsområde med en ren och trygg boendemiljö. Oftast sågs regionens roll dock som en självförsörjande stadsregion inom Global Top 50 Cities, som stöder sig på ICT-branschen, logistiken och turismen och där naturen är den mest vägande attraktionsfaktorn.

Som utgångspunkt för planeringen av metropolområdet hade i regel tagits antingen en betoning av de olika delområdenas egen identitet och karaktär som bildar en områdeshelhet eller också något övergripande stadsplaneringstema som fördes genom hela området. Den vanligaste modellen för regionstrukturen var en s.k. fingermodell som kompletterar den befintliga strukturen. Speciellt intressanta var de förslag som avsåg att bearbeta den nuvarande fingerstrukturen till ett nät med hjälp av nya tvärgående områdesreserveringar, utvecklingskorridorer eller trafiknätverk.

Som recept för en hållbar stad erbjöds mycket olika lösningar: organiskt växande byaktiga samhällen, självförsörjande samhällen av trädgårdsstadstyp som stöder sig på spårtrafiken, till naturområdena förlagda tornstäder som andas modernism, förortsaktiga plana områden som

medger fortgående och öppen tillväxt, och varianter av traditionella stadskärnor med en urban puls dygnet runt. Mest intressanta var de förslag som inte bara nöjde sig med att överföra färdiga stadsplaneringsideal på Helsingfors, utan som kunde producera särpräglade lösningar förankrade i det lokala landskapet, i klimatet och i livsstilarna.

Bland de främsta tävlingsbidragen fanns det förslag som dryftade en komplettering av samhällsstrukturen och lade fram strategier och redskap för komplettering av förorter, områden längs trafikleder och korsningsområden.

Trafiken på spår, boende nära vattnet

Trafiklösningarna inom regionen betonade spårtrafiken. I fråga om personbilstrafiken betonade förslagen en ändring av kraftkällan eller bränslet så att de bli miljövänligare än nu. Också införande av vägtullar och car share-principen föreslogs.

Vissa förslag utgick från antagandet att miljömedvetenheten i framtiden gör livet allt lokalare och att folk förflyttar sig mindre. Ett sätt att locka invånarna till miljömedvetnare trafik är ett "climate bonus card", där den som regelbundet gynnar kollektivtrafiken får olika slags förmåner, bl.a. gratisresor. En motsatt synpunkt gick att finna i de förslag enligt vilka flygresorna, speciellt ökningen i flygtrafiken på Asien, ansågs vara fundamentet för den framtida utvecklingen i hela regionen.

Nästan alla förslag lyfte dock fram budskapet att de ökande trafikvolymerna med de problem som detta medför kan bemästras bara genom kraftiga satsningar på det spårbundna trafiknätet och genom en begränsning av ökningen i personbilstrafiken.

Produktion av närmat och biomassa och reservering av mark för urban odling och uppfödning av ätliga havsdjur lyftes fram i vissa arbeten. Det fanns knappt med visioner om serviceinnovationer, men de som fanns var desto mer sprittande: t.ex. förslaget om en rörlig butik (shop-on-tracks), som följer med spårtrafiken.

Den mest hisnande näringslivsvisionen för hela regionen fanns i ett förslag där regionens framtida roll fick epitetet Social Silicon Valley. Receptet var sociala innovationer som uppstår genom delaktighet och en närings-, förenings- och företagsverksamhet som utgår från dessa.

I många förslag var kontakten till naturen eller vattnet en kvalitetsfaktor i boende- och levnadsmiljön. I förslagen fanns olika variationer av strandboende allt från utfyllda öar, offshore-boende och flytande bostäder till stränder fyllda av torn- och terrasshus. En större mångfald i boendemiljön än nu poängterades och ansågs vara nödvändig i framtiden för att attrahera boende.

Ett starkt budskap utifrån tävlingsresultaten var att det i metropolområdet behövs nya initiativ när det gäller området administration liksom också organiseringen av och de praktiska redskapen för planeringen av markanvändningen. Med tanke på området framtid ansågs det vara till fördel om antingen kommungränserna elimineras helt och hållet eller åtminstone samarbetet kommunerna emellan intensifieras speciellt i fråga om planeringen av markanvändningen. Ökad medborgardelaktighet antogs tillföra regionen dragningskraft, säkerställa en hållbar utveckling och göra det lättare för invånarna att bli rotfasta.

Emerald vinnare i idéävlingen Greater Helsinki Vision

Antalet godkända tävlingsförslag var 86. De förslag i övre klassen som lyftes upp i prisklassen var av två typer: sådana som övergripande hade lyckats uppfylla alla mål som ställdes i tävlingsuppdraget och sådana där något delområde hade lösts på ett särskilt förtjänstfullt sätt. Toppskiktet bestod av förslag som erbjuder klara visioner för utvecklingen av regionen och dessutom kompletterar varandra. De utgör ett mångsidigt underlag för det framtida visions- och strategiarbetet. Juryn var enhällig i alla sina val.

Den internationella idéävlingen Greater Helsinki Vision 2050 vanns av förslaget Emerald. Bakom förslaget står planeringsbyrån WSP Finland, med arkitekt Juha Eskolin som ledare för en omfattande yrkesövergripande tävlingsgrupp. Juryn ansåg Emerald vara ett visionärt och innovativt förslag, som på ett genuint sätt blickar in i framtiden. Prissumman till vinnaren är 160 000 euro.

Juryn gav tre förslag en delad andra plats. Var och en av dem får 80 000 euro som pris. Dessutom inlöstes fem förslag, som vardera får 20 000 euro som pris. I det följande motiveras valen i korthet.

Emerald är ett innovativt förslag, i vilket byggandet styrs såväl till komplettering av den befintliga samhällsstrukturen som till vissa helt nya områden i metropolområdets urbana kärna och i kranskommunerna. Den samhällsstruktur som uppstår är balanserad med hänsyn till hela regionen. Valet av tyngdpunktsområden för tillväxten bestäms av spårtrafikförbindelserna. Invånarna fås att välja mer ekologiska levnadssätt med hjälp av aktiva lockbeten. Servicestrukturen har dryftats utgående från nya, innovativa och ekologiska principer. Serviceinnovationerna innehåller tanken om en rörlig butik, som kommer till kunderna. I kollektivtrafiken föreslås ett klimatbonuskort, som berättigar till förmåner, såsom gratis resor, för den som gynnar kollektivtrafiken. Förslaget diskuterar grundligt livskvaliteten med hänsyn till olika slags invånare i olika ålder.

De följande tre förslagen fick delat andra pris

Boundary Strips är ett spännande och innovativt förslag med grundtanken att kompletteringsbyggandet ska styras till skarven mellan den befintliga samhällsstrukturen och grönområdena. Avsikten med detta är att en splittring av samhällsstrukturen ska avvärjas. Upphovsman är den tyske arkitekten Frank Görge.

Towards City 2.0 är ett intressant och på ett positivt sätt idealistiskt förslag, som har som mål att aktivera invånarna att på egen hand skapa insikter, innovationer, service och företagsamhet. Sociala innovationer föreslås bli områdets bärande utvecklingskraft ("Social Silicon Valley"). Bakom förslaget står arkitekt Tuomas Toivonen, Hans Park och forskarna Roope Mokka och Aleksu Neuvonen.

Holistic Uniqueness är ett förslag där den största behållningen är dess analysdel, där Finlands och huvudstadsregionens ställning i den europeiska och globala arbetsfördelningen skisseras upp på ett övertygande sätt. Som mål för den regionala utvecklingen ställs en skärpning av regionens profil och en jämlik utveckling av den. Detta eftersträvas genom att de olika delarna görs avvikande från varandra och får en stärkt identitet. Upphovsmän är de tyska arkitekterna Oliver Seidel och Verena Brehm från arkitektturnätverket Cityförster.

Dessa fem förslag löstes in

Metroscape Helsinki är ett konsekvent genomfört förslag, som baserar sig på fyra tydligt angivna tillväxtstrategier, nämligen en tillväxt som är balanserad, som respekterar naturmiljön och som är mångformig och flexibel. Naturmiljön utvecklas i närområdena kring tätorterna i en riktning som medger aktivt rekreativt bruk. Idén är snillrik i all sin enkelhet: om vi i fortsättningen bor tätare än nu, är en högklassig park- och grönomgivning allt mer eftertraktad

och användbar. Bakom förslaget står en grupp med åtta arkitekter, landskapsarkitekter och ingenjörer från Hafencity-universitetet i Hamburg.

Orlando är ett professionellt förslag, där de grundläggande lösningarna för markanvändningen på ett exemplariskt sätt hänför sig till utvecklingen av såväl de nuvarande områdena som kollektivtrafiken. Samhällsstrukturen förblir tät enligt förslaget, vilket minskar behovet av att förflytta sig. Upphovsman är den italienska arkitekturstudion TSPoon.

(R)evolver är ett förslag som innehåller en intressant analys över de planeringstaktiker som kan tillämpas i olika situationer, bl.a. ökad tillgänglighet och samhörighet, sammanslagning av funktioner och artikulering av randområden. Dessa har illustrerats med hjälp av detaljer och inspirerande bilder över olika vyer. Upphovsmän är landskapsarkitekten Samuli Alppi, arkitekten Anssi Joutsenniemi och professor Staffan Lodenius från Tammerfors tekniska universitet tillsammans med arkitekterna Antti Moisala och Kimmo Ylä-Anttila från Arkitektstudion M&Y.

Line TM är ett spännande förslag som betonar den gränsöverskridande aspekten och som utgår från en utvecklingskorridor i bandform med en supersnabb internationell tågförbindelse. Bakom förslaget står projektchef Isabella Pasqualini, professor Dieter Dietz och arkitekten Daniel Pokora från tekniska högskolan i Lausanne.

Thirdlife är ett mångsidigt utrett förslag, där de viktigaste attraktionsfaktorerna i metropolområdet är stranden och havet. Tyngdpunkten för tillväxten finns i öster och resultatet är en ankarformad områdesstruktur som kraftigt stöder sig på utbyggnad av stränderna. Bakom förslaget står arkitekterna Marja Straver-Nevalainen och Hans Dekkert från DN Urbland i Holland.

Rekommendation till fortsatta åtgärder

Juryn rekommenderar att kommunerna i tävlingsområdet inleder en gemensam visions- och strategiprocess, i vilken de prisbelönta arbetena utnyttjas och upphovsmännen inbjuds att medverka. Dessutom bör det i mån av möjlighet samarbetas med dem som utarbetat de prisbelönta förslagen när det gäller planering av exempelvis kompletteringsbyggnad i de olika delområdena och annan planering.

Tävlingsförslagen utställda för allmänheten

En utställning med de vinnande arbetena i idétävlingen Greater Helsinki Vision 2050 öppnas i samband med prisutdelningen den 14 december 2007 i Helsingfors stadshus entréhall, Norra esplanaden 11-13. Utställningen är öppen till den 14 januari 2008 vardagar kl. 8.15-16. Förlängd tid till kl. 17.30 må 17 december, må 7 januari, ti 8 januari och må 14 januari.

De arbeten som inte blev belönade finns utställda vid Alexandersgatan 26 (andra våningen) den 14-21 december 2007 vardagar kl. 12-16 och lördagen den 22 december 2007 kl. 12-17.30. Sista timmen är reserverad för avhämtning av arbetena.

Det ordnas dessutom två presentationer av tävlingsresultatet för allmänheten, måndagen den 7 januari och tisdagen den 8 januari 2008 kl. 15-17 i stadshusets auditorium (ingång från Katrinegatan via innergården). Tävlingsresultatet presenteras på måndag av professor Helka-Liisa Hentilä och på tisdag av professor Trevor Harris.

Upplysningar

Paula Huotelin, tävlingssekreterare, arkitekt SAFA, paula.huotelin@safa.fi, 09 5844 4224
Tanja Sippola-Alho, stadssekreterare, Helsingfors stad, tanja.sippola-alho@hel.fi, 09 310 36024

Allt material som hänför sig till tävlingen finns på adressen:
<http://www.greaterhelsinki.fi>